

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . . 100 Lei
Pentru strălănită 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Tot calea unirii

În ziarul „Dimineața” din 5 și 5. XI. d. V. Munteanu publică două interviuri luate la Blaj I. P. S. Sale mitrop. ALEXANDRU și II. Sale vicarul gen. IACOB POPA. Întrebările puse privesc primele preocupări ale mitropolitului, raportul dintre Biserică și stat, frământările sociale etc. Nu va scăpa nimănui importanța deosebită a răspunsurilor date. Neputându-le reproduce în întregime, reținem un mic specimen: felul cum vede mitropolitul nostru problema raporturilor noastre cu biserica ortodoxă:

„Mântuitorul ne-a chemat „spre pace” nu spre război; ne-a poruncit să ne iubim, nu să ne dușmănim; să ne rugăm și să lucrăm, fiecare, nu să ne pierdem în certuri și dispute otrăvitoare de suflet. Noi credem în Hristos și vrem să-i împlinim cu sfințenie porunca. Iarși: nu de frică, ci din iubire. E vorba doar de adevărați frați de ai noștri. Același sânge, același grai, același trecut de suferințe comune. Oasele părinților dorm amestecate în aceleași morminte. Același destin istoric, aceleași aspirații de viitor. Suntem și trebuie să fim legați pe viață și pe moarte, inseparabil, organic.

Mai mult, frați suntem și pe planul de viață mai înaltă a credinței. Același apostoli ne-au încreștinat. În strană cântăm la fel, din aceleași Minee și Ceasloave bătrâne ne rugăm. De ce dar să ne certăm, de ce nu ne-am lua la întrecere în a lăuda pe Dumnezeu tot mai frumos, a sluji neamul tot mai cu folos? Existența noastră paralelă să fie un izvor de emulație nobilă și binefăcătoare, până în momentul ales de pronia divină ca să fim o singură biserică după dorința Domnului Hristos și în baza tradiției veacurilor celor dintâi, când am alcătuit o singură biserică ocrotiți de biserica mamă latină.

Având noi, cele două biserici, nu numai viață pământească comună, ci fiind mai mult de nouăzeci la sută moștenitori ai aceluiași patrimoniu spiritual religios, nimic nu ne poate împiedeca de a colaborare frățescă în domeniul comun atât de vast și cuprinzător, lăsând la o parte discuțiile fără caritate pentru ceea ce ne desparte. Avem doară aceeași concepție de viață creștină, pe care trebuie să o facem biruitoare în rosturile neamului nostru; aceeași morală creștină cu care trebuie să dăm sănătate sufletească milioanei de cetățeni ai țării, credincioși ai noștri.

[...] Nu socot în nici un caz folositoare „discuțiile odioase și certurile zadarnice” cum seria „Renașterea Ortodoxă” dela Cluj și iscălesc pe deantregul părerea ei că la unire se va ajunge „nu prin violență și nici prin corupție sau trădare, ci pe drumul păcii”.

În chip deosebit, dacă ne vom vedea înfrății la truda comună a ridicării morale a neamului nostru, muncind alături în același ogor sufleteș și social, foarte curând vom vedea că nici nu suntem atât de departe cum ni-se părea atunci când ne aruncam fulgere de pe parapetele discuțiilor din baricadele redacțiilor.

Nu vom uita nici o clipă însă că împreună și deodată cu aceasta pașnică împreună lucrare, trebuie să ne rugăm mult, tot mai mult și mai stăruitor. Credința, deci și unirea în credință, e un dar al lui Dumnezeu. El ni-l va da, desigur, atunci când ne va socoti vrednici de El, și vrednici ne vom face căutând fiecare să urcăm tot mai sus pe muntele Domnului, cerșind lumină de sus, dorind și căutând sincer adevărul. Iată singurul lucru bun pe care-l putem face, pentru acest mare gând al Mântuitorului care e totodată și cea mai fierbinte dorință a noastră.

Primatul păcii

Iarși problema unirii bisericilor românești — Prin pace la unire ori prin unire la pace? — For-ul declară războiul confesional

(*) Zilele sunt deosebit de grele. Tulburare și nesiguranță generală. Avem nevoie de absolută solidaritate națională, de o continuă strângere a rândurilor, pentru ca să facem dig puternic în fața valurilor, ce se întesesc. În chip firesc, mai întâi Bisericile trebuie să realizeze acest front al păcii și al înfrățirii generale. Fiindcă ele au, din oficiu, misiunea iubirii și, de altă parte, fiindcă sfășierile religioase sunt din firea lor extrem de periculoase.

De aceea a primit neamul întreg cu atâta bucurie legămintele de pace confesională pecetluite la serbările „Astrei” dela Blaj. Instinctul nostru de viață le-a simțit covârșitoarea importanță națională. — S'a bucurat în chip deosebit de această treuga Dei Biserica noastră unită. Mănată de porunca marilor interese românești, ea n'a încetat a lucra mereu pentru realizarea acestui postulat fundamental. De aceea acuma, când îl socotia atins, era hotărâtă să tragă din el toate consecințele cu putință. Să cultive spiritul păcii. Să de-a mâna cu cei ce vreau să vindece rănile neamului prin balsamul evangheliei. Credea că prin această colaborare în aceeași brazdă străbună, în numele aceluiași ideal comun, se va ajunge mai ușor la deplina armonie și, apoi, la unire.

Credeam că acesta este sensul adevărat al făgăduințelor dela Blaj. Credem că așa le-au înțeles și frații din cealaltă strană. De aceea am trecut ușor peste unele glasuri și gesturi supărătoare cari s'au produs de atunci încoace. Le socotiam mișcări reflexe ale unor nărași în rele și întârziări în vreme. — Nu mai putem spune acest lucru despre manifestarea solemnă care s'a produs în congresul dela Arad al Forului. Înaltul cler, alături de fruntașii mireni din tot Ardealul, au fixat aci în chip oficial linia de acțiune pentru viitor și au dat tâlcul autentic al ofertelor de înfrățire dela Blaj. Iată-l, concretizat în punctele 3 și 4 ale „moșionii”:

3. [For] își exprimă convingerea că primejdile ce amenință viitorul neamului românesc și desbinările ce-l sfășie și astăzi, pe urma perfidiei habsburgice și vrăjmășiei maghiare dela 1700 cer, în mod imperios, desăvârșirea unității religioase, a cărei înfăptuire în spirit frățesc și ortodox o dictează de altfel însuși instinctul nostru de rasă.

4. Cere ca în constituția țării problema cultelor să fie astfel soluționată, încât să i-se asigure bisericii ortodoxe caracterul și situația de adevărată și unică îndrumătoare sufletească a statului cu ale cărui idealuri naționale numai ea s'a identificat în toate vremurile”.

Munca pașnică de zidire creștinească, rugăciunea statornică, răspândirea dorului de unire în toate inimile, și căutarea sinceră a adevărului cu înlăturarea prejudecăților atât de răspândite. În chipul acesta și Dumnezeu ne va da darul său și ne vom vedea visul realizat”.

Textul este cât se poate de limpede. Ne putem deci dispensa de alte explicații și lămuriri întregitoare, cari abundă în lucrările congresului. Amintim doar atâta, că ideile acestea se desprind lămurit și din cuvântările I. P. S. Sale mitrop. N. Bălan și a președintelui Forului d. Sextil Pușcariu. Mai adăugăm, că moțiunea nu uită a cere din nou înființarea unei episcopii ortodoxe în Maramureșul unit și se repede la concordatul care trebuie numai decât denunțat.

Cu toată bunăvoința, dar n'am reușit să constatăm, la For, nici un progres față de trecut. Aceleași probleme și același spirit. Poate tonul să fi fost mai puțin agresiv la adresa noastră, fondul însă a rămas neschimbat. Și anume: desființarea Bisericii noastre și contopirea ei în cea ortodoxă. Repede. Prin puterea de stat. Printr'o nouă constituție. (Probabil așa, ca să fim declarați pur și simplu inexistenți, cum propuse preînțeleptul domn Răsmeriță!). Fiindcă numai ortodoxia s'a identificat cu interesele neamului și fiindcă altfel nu poate fi asigurată pacea. — Așa trebuie înțeles, prin urmare, apelul la unire dela Blaj.

Scurt, cele două teze ar suna așa: A noastră: prin pace la unire; a lor: prin unire la pace, înțelegând contopirea noastră în ortodoxie.

Nu trebuie să mai spunem că am rămas profund desamăgiți de această formulare a feburilor ortodoxe. În cuvinte cari nu lasă nici un echivoc, ni-se anunță deschis războiul confesional. E provocat direct statul să-l pornească și să-l ducă la bun sfârșit. Noi trebuie să dispărem. De colaborare pașnică nu poate fi vorba.

Păcat. Mare păcat. Nu ne gândim la noi. Alții iam vidimus ventos! Frații știu foarte bine că nu ne-am speriat și n'am pierdut nimic. Ci sunt în joc mari interese naționale, pe care teza ortodoxă le pune în primejdie.

E sigur, anume, că pe calea indicată de For unirea religioasă nu se poate face. Fiindcă, după a noastră modestă părere, aici e vorba de convingeri religioase, cari nu se schimbă după vreme, nici nu se duc la târgul oportunismului rău înțeles. Cine pretinde așa ceva, nu știe ce e credința. O degradează la o simplă valoare de târg. Ceeace e profund jignitor pentru cel chemat să se vândă și nu prea e onorabil nici pentru cumpărătorul presuntiv! — Iar a forța unirea externă, cu foc și sabie, înseamnă dușmănie și ceartă și frământări. Nu credem că neamul tocmai de așa ceva ar avea nevoie în zilele acestea.

Nu mai puțin falsă este motivarea tezei. Unirea trebuie făcută, se zice, în interesul păcii. În realitate însă, pe drumul arătat mergem la război. Pe când pacea e sfântă și perfect asigurată din clipa în care ortodoxia se decide a

ne lăsa în pace și a-și vedea de mântuirea credincioșilor proprii. Are chiar destul de muncit acasă! — Dacă-i vorba de „identificarea cu idealurile românești”, oricâte vorbe de ocară ar încerca să ni-se mai spună, rămânem absolut nepăsători. Ne cunoaștem noi, nu numai prezentul ci și trecutul. E sigur, că n-avem nevoie nici de certificate, nici de școală de românism. Fiindcă a noastră e mai veche și mai bună decât a altora. O singură concesie facem: dacă prin pomenita „identificare” se înțelege docilitatea față de guvernele și miniștrii schimbători, trecem întâietatea altora. Dar numai atât! — În urmă: „instinctul nostru de rasă” nu ne duce la ortodoxie, ci hotărît și categoric la Roma! Tot deacolo avem, de altfel, și credința.

Iată pe ce picioare șubrede stă teza unirii imediate și forțate. Cu totul altfel se prezintă idealul nostru: *prin pace la unire*. El dă neamului, prin definiție, tocmai ceea ce îi trebuie acum: pacea. Mai mult, asigură o colaborare frățească a celor două Biserici-românești în trei din cele patru gânduri mari cari trebuie să călăuzească, după d. Sextil Pușcariu, viața neamului: *naționalism, anticomunism și mai mult duh evanghelic în viața publică*. Tot atâtea lucruri cari ne sunt comune. Al 4-lea ideal al d-sale: contopirea în ortodoxie, noi îl vedem altfel. Ca mai sus.

Nu vedem, în schimb, nici o primejdie și nici o prea mare pagubă pentru neam în coexistența celor două biserici naționale. Dacă nu se ceartă, bine înțeles. Și asta depinde numai de cei mari și tari. Noi n-avem nici interesul, nici nu suntem atât de întunecați la cap să atacăm leul dominant. Prin însași situația noastră de mică minoritate suntem condamnați la pace, chiar dacă n-am dori-o și altfel. — Dacă se hotăresc, deci, frații să ne lase în pace, apoi emularea dintre cele două strane poate da mult farmec și apreciabil progres în cântarea vieții naționale. Am putea arăta și altfel, destul de ușor, cu istoria și cu memoria în mână, că nu mic folos a avut dela Biserica unită nu numai neamul românesc, ceea ce e îndeobște recunoscut, ci însași ortodoxia ardeleană. A învățat multe lucruri dela noi. Și nu rele. Vezi,

de ex. pe cel din urmă dintre ele: For-ul, de al cărui congres ne ocupăm aci.

Ce să mai spunem de un alt adevăr, destul de evident pentru cei de bună credință: e bună, la casa noastră românească, o ferestruță și spre Apus! Mai vine și de acolo câte o zare de lumină. E bine să avem o mână întinsă și spre neamurile catolice. Că tot mai însemnează și ele ceva în lumea asta afurisită. Numai cu Grecii nu ne prea folosim. Ca să nu mai vorbim de Ruși! — Deci: e bine să fim prudenți! Că dacă-i vorba să dărâmam chestiunea religioasă cu argumente naționale, apoi toate, dar absolut toate drumurile duc la Roma.

Noi însă zicem: e mult pân' departe. Deocamdată să mergem încetșor. S'o luăm cu binișorul. Să ne muncim în pace fiecare a sa brazdă, sămănând în ea cuvintele evangheliei și ale dragostei de neam. Urcând așa, în rugă și în muncă liniștită, muntele vremii, ne vom găsi odată împreună la altarul Adevărului. Și va fi atunci o turmă și un păstor. — Așa să fie!

Preasf. Ioan al Lugojului s'a înscăunat. Sâmbăta trecută, după amiază, pe vreme de ploale, Preasf. Ioan al Lugojului, însoțit dela Blaj de Il. Sa Iacob Popa, prepozit și de pâr. canonic Victor Pop, se oprește în gara orașului său de reședință, unde-i așteptat de autoritățile locale și călduros bineventat. De aci, într'un cortegiu de trăsuri ce trecea printre rândurile cercetașilor și străjerilor, cu mulțimea de intelectuali și popor ce-l însoțeau, noul ierarh s'a îndreptat spre catedrală, întâmpinat fiind de vicarul capitular dr. Nicolae Brinzeu. După aceea s'a slujit o vecernie cu litie, cărora le-a urmat ședința capitulară dela episcopie, prezidată de însuși arhiepiscopul. Seara, în saloanele corului „Lyra”, cei prezenți, între cari era și d. Stanciu Brădișteanu, dir. gen. al Cultelor, venit între timp, fac cunoștință într'o admirabilă atmosferă familiară.

Greul serbării s'a desfășurat Duminică. Înscăunarea sărbătorească atunci s'a săvârșit, la catedrală, în cadrele sf. liturghii, la care răspunsurile corale le dă „Lyra” sub conducerea pâr. Bacău. Din mulțimea ce tixia bise-

rica încreștăm câteva nume: Preasf. Pacha al Timișorii; pâr. canonic Boroș dela Balamare; pâr. dr. Kászony dela Alba-Iulia; prof. Suru dela Teol. din Caransebeș (delegatul pâr. episcop Vasile); P. G. Fireza S. I., dela Totești; pâr. Dr. Aftenie dela București; dd. Valer Pop, ministru; Stancu Brădișteanu, dir. gen. la culte; V. Curușu, prefect județean și altă lume multă din Lugoj și din alte părți. După evangheliile s'au citit buletinele papale (în latinește le-a citit pâr. dr. Iuliu Raftiu, în românește rev. Vancu) și decretul regal (cetește d. St. Brădișteanu); rostește apoi un inimos cuvânt pâr. Vicar capitular Brinzeu, care-l descărcat de puterea vicarială, ca să urmeze la cuvânt arhiepiscopul, din a cărui frumoasă vorbire dăm și noi părți la „folța” numărului de față.

Recepțiile obișnuite s'au ținut la reședința episcopescă, iar bauchetul la restaurantul „Dacia”, cu 130 persoane. — Seara, în sala teatrului „Traian Grozăvescu”, s'a jucat, în cinstea Preasf. Ioan, opereta „Baba Hârca”. — Și de luni, noul ierarh a rămas la truda cărmuirii eparhiei bănățene.

Rostul și importanța bibliotecilor

— Bibliotecile parohiale și tractuale —

de pr. I. Manu

Nimic nu împodobește mai frumos casa unui intelectual decât o bibliotecă bogată, cu cărți bine alese și bine îngrijite. E icoana fidelă a preocupărilor, a sufletului aceluia intelectual și totodată a puterii lui intelectuale.

Preotul este și trebuie să fie un intelectual: prin educația, știința și cultura lui. Cu atât mai vârtos, cu cât preotul are misiunea de a învăța și instrui pe alții încontinuu.

Dar având preotul obligațiunea de a învăța, din porunca lui Isus Hristos, pe toți oamenii, indirect i-se impune ca în primul rând el să fie nu numai instruit și învățat, ci să învețe încontinuu, căci preotul nu-l este lertat să devină nici ignorant, nici perimat, și deci ignorat. Ci mereu nou, „modern”.

Pentru că, dacă adevărurile de credință sunt imutabile pentru toate timpurile, expu-

□ □ Foița „Unirii” □ □

Păstorul către păstoriți

Părți din cuvântul de înscăunare al Preasf. IOAN al Lugojului

Preafericitul Părinte *Papa Piu al XI*, cărui ca urmaș al Sf. Petru i-s'a dat puterea de a cărmui întreaga biserică a lui Hristos, de acord cu Majestatea Sa Regele României *Carol al II-lea*, a binevoit să mă numească episcop al diecezei de Dumnezeu păzite a Lugojului pentru a complecta scaunul rămas vacant prin promovarea Preasfințitului *Dr. Alexandru Nicolescu* la scaunul arhiepiscopesc și mitropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș. Scumpă va rămâne în amintirea clerului și a poporului dreptcredincios din această eparhie figura blândă și modestă a episcopului Alexandru, care timp de 14 ani ca un bun părinte a cărmuit dieceza, necrușând nici o osteneală și povățuind cu adevărată dragoste toate clasele societății. Glasul lui dulce nu va mai răsună în această catedrală, dar va grăi totdeauna dragostea lui ferbinte ce a avut-o față de această casă a Domnului pe care a înzestrat-o cu cea mai frumoasă pictură. Dieceza Lugojului va avea de ce să se mândrească pururea cu acest arhiepiscop, care cu argumente academice

a știut să apere învățătura și drepturile bisericii noastre în fața țării întregi.

[...] Lumea înaintează tot mai mult. Telegraful și telefonul sunt deja lucruri așa de minunate și de folositoare încât strămoșii noștri dacă s'ar scula din mormânt ar rămâne deadreptul ulmiși. Pe zi ce merge depărtările dintre oameni și dintre țări scad tot mai mult. Pe unul care vorbește la Roma sau la Paris îl înțelegi cu atâta ușurință și poate nu e departe vremea când cine vrea poate să aibe în buzunar aparatul său de radio cu care va vorbi cu cine va dori fără să mai aibă lipsa de postă, de telegraf ori de telefon. Aeroplanul întrece deja mult trenul și merge tot mai bine din zi în zi. Ce să zicem de lucrul de necrezut că inginerul Marconi a aprins din Italia lămpile electrice din Australia!?

[...] Mari și frumoase lucruri născocesc creierul omenească. Dar cele mai multe lucruri pe cari le izvodește astăzi nu ne fac nici o bucurie. De pildă, tunul german cu tragere lungă, nu face cinste nici chiar nemților, căci cu el au tras într'o biserică din Paris tocmai în Vinerea Patimilor, când lume multă era adunată la rugăciune, de a omorât și a schilodit pe mulți. La fel suntem și cu alte invențiuni descoperite pentru a face rău oamenilor. De aceea omul cu mintea sănătoasă nu se poate bucura de ele.

În ce privește folosul ce ni-l aduc invențiile omenești, un englez foarte învățat și mare

scriitor — care a luptat cu multă bărbăție și în politică — *Macaulay*, — scrie următoarele: „puțin ne împoartă că busola, tiparul, praful de pușcă, vaporii, gazul, vaccinul, electricitatea și alte mil de descoperiri și de invențiuni sunt patrimoniul secolului al nouăsprezecelea, fiindcă din toate acestea nu este nici măcar una care să ne dea cea mai mică lumină asupra chestiunilor ce ne interesează mai mult: viața și moartea, scopul omului, libertatea morală, meritul și viața viitoare.

E curioasă uneori și mintea omului care zboară prin nori însă nu se ocupă de lucrurile cari ne interesează mai de aproape. Nu există teorie ori cât de guchiată, pe care să n'o susțină cineva, socotit de mulți ca om învățat. Cum însă la baza acestei teorii nu zace adevărul, cela ce a susținut-o odată cu multă tărie, se întâmplă, adeseori, că o părăsește făcând câte-o declarație așa de sinistru încât dă multora de gândit.

Titu Maiorescu, crescut în apele protestantismului german, a urmat și rătăcirile filozofice fără credință în Dumnezeu. El ne-a făcut cunoscute aforismele lui Schopenhauer și alte bazaconii germane. Un bun prieten al meu, care a asistat la ultima lui lecție la Universitate, a auzit din gura lui Maiorescu, următoarea propoziție: „Teoriile filozofice pe cari le-am profesat nu sunt tocmai așa de sigure”.

Vă aduceți aminte de Impăratul Austriei

nera lor necesită întotdeauna să fie îmbrăcate într-o *haină nouă*, acomodată timpului, prin care ele apar pururi noi.

Nu oricine poate avea însă o bibliotecă. Și puștii preoți au o bibliotecă în înțelesul adevărat al cuvântului. Pentru că o bibliotecă costă bani. Și preoții în majoritatea lor sunt săraci și cu salarii prea mici, decât să-și poată permite luxul cumpărării de cărți. La sate apoi bibliotecile publice nu există. Cum s'ar putea deci rezolva aceasta problemă?

Rezolvarea ei nu o putem avea decât în cadrele *bibliotecilor parohiale și tractuale*. Și anume: Pe lângă fiecare oficiu parohial există — cel puțin cu numele — o bibliotecă parohială. Cu și fără dulap; cu cărți și fără cărți. Fiecare preot să se îngrijească și să se năzuiască să procure pe seama bibliotecii lui parohiale tot ceace apare în domeniul religios, ori în spirit religios, fie cărți scrise de autori români, fie traduceri ori chiar în original, autori străini. Nu numai cărți, ci și reviste.

Abonarea pe seama of. paroh. a revistei „*Cultura Creștină*”, de pildă; ori alte reviste religioase, ori scrise în spirit religios, fie că apar în Blaj, fie în altă parte. Plata cărților și abonamentelor se face de către parohie. Și rămân, desigur, parohiei. În felul acesta, încetul cu încetul și au de au, cu jertfe mici din partea parohiei, se vor pune bazele unei bibliotecii, care cu timpul va crește și preotul va avea la dispoziție măcar cărțile absolut necesare educației lui religios-morale și culturale, putând desvolta: discursuri, predici, conferințe etc. cari să-l impună nu numai în fața credincioșilor simpli, ci și a intelectualilor laici.

E adevărat că pentru acest lucru trebuie aprobarea Preav. Superiorității. Ceeace foarte ușor s'ar putea obține, dat fiind cazul unei înfăptuirii frumoase. Mai mult: Preav. Superioritate a și făcut diferite concesii și în diferite rânduri a „recomandat” cărți și a permis cumpărarea lor pe seama bibliotecilor parohiale. În cazul nostru însă, nu ajunge ca ele să fie numai recomandate, ci se cere ca să fie impuse spre cumpărare, pentru bibliotecile parohiale. Și să se facă *control* dacă s'au cum-

părat ori nu. În felul acesta s'ar ajuta nespuse de mult înjgheburile bibliotecilor parohiale, absolut necesare preotului, și ar fi totodată o încurajare pentru autorul ori traducătorul respectiv, plus că s'ar contribui în felul acesta nespuse de mult la încurajarea și crearea unui curent pentru formarea unei literaturi religioase, care la noi e aproape inexistentă.

Invocarea de motive ca acela că *parohiile sunt sărace*, după mine nu e serios. Două-trei sute de lei anual, nu e lucru mare. Se cheltuiesc în parohii mulți bani pe lucruri nu prea importante. Vor fi, nici vorbă, și parohii într'adevăr sărace. Dar eu cunosc parohii sărace cu credincioși chiburi; și invers. În ambele cazuri problema poate fi rezolvată. După mine, cu atât mai vârtos trebuie impuse cumpărarea și abonarea cărților și revistelor, cu cât credincioșii noștri nu înțeleg de loc rostul lor și fac totdeauna greutăți pentru asemenea cheltuieli. O fac însă bucură pentru alte lucruri. Și mai ales pentru acele care le aduce ceva folos personal. Atunci uită de biserică, de toate. Câți, de pildă, au renunțat la beneficiile legii conversiunii în favoarea bisericii? Întrebarea s'ar putea pune și în alte cazuri și alte forme.

Deci să se impună cumpărarea de cărți și abonarea de reviste religioase — încurajând în felul acesta și presa noastră catolică — pe seama bibliotecilor parohiale de capitală importanță pentru preot, și a căror primii profitori sunt înșiși credincioșii.

Nu aș fi complet, cred, dacă nu aș aminti aici ceva și despre *bibliotecile tractuale*. Și ele ar fi tot așa de bune și tot așa cu rosturi frumoase. Fiecare tract protopopesc să aibă o bibliotecă, susținută și îngrijită de preoții tractului. Dar să fie o adevărată bibliotecă. Nu însă ca cele parohiale existente și tractuale chiar — unde în afară de câteva volume vechi, roase de șoareci, câteva colecții de ziare — recte, colecții de ziar — soloase și prăvoase, între care cele mai vechi și cele mai noi numere sunt ale „*Unirii*”, și care se mai folosește și de arhivă unde zac uitate de vreme câteva corpuri de rajiuni pe care timpul și-a imprimat de mult pecetea, ci să fie

o bibliotecă în înțelesul adevărat al cuvântului.

În privința bibliotecii tractuale am aceleași propuneri, ca și pentru bibliotecile parohiale, cu singura deosebire că aici *plata cărților să fie făcută de către preoții tractului*. În aceasta bibliotecă, apoi, ar putea ocupa un loc de cinste, pe lângă cărțile teologice, și cărțile științifice și literare de o reală valoare. Ar putea să nu lipsească, de pildă, clasicii români; cugetătorii și istoricii mari români; câțiva reprezentanți ai curentelor literare contemporane sănătoase. În sfârșit, tot ceace ar putea contribui la educația religio-morală și culturală a preotului.

Zice-se că în Germania țărani citesc pe Goethe, Schiller și alții. În Anglia și Franța deosemena pe autorii lor celebri. Și poate că și în alte părți va fi la fel. Ei bine, dacă acolo țărani citesc și își acumulează în felul acesta o cultură cât mai mare, ne putem gândi ce lecturi și studii frumoase vor fi făcând preoții! Dar la noi? Și totuși: Fără cărți și reviste, fără ziare — căci pe care sunt nu le sprijinim și nu ni-se impun a fi sprijinite, — ce educație religio-morală și culturală au preoții noștri? Și dacă de prezent o au, cum o vor păstra pentru viitor? Răspunsul e limpede. De s'ar trece cât mai fără zăbavă la înfăptuirea lui!

Dogmele bolșevismului. Pentru răspândirea comunismului se face o propagandă intensă în toate părțile globului. „*Cuvântul Liber*” dela noi (pentru moment suspendat), ca de alte publicații să nu mai pomenim, n'are un număr, — mai mult: n'are o pagină — din care să nu transpire cea mai caldă apologie a ideologiei leninisto-stalinistă. Și sunt destui naivi cari să ia de bani buni laudele la adresa puhoiului marxist. Cineva dela „*Wisdom*” (New-York) însă, studiind bolșevismul în operele sale de doctrină și în manualele sale de propagandă, a prins, într'o sinteză de zece puncte, „fericirile” pe cari vreau să le impună omenimei protagoniștii comunismului. Iată cele zece puncte cardinale:

1. Desființarea familiei și a căsătoriei. 2.

Iosif al II-lea care la sfârșitul vieții sale a luat un condei și a tras peste toate ordinele anticlericiale ce dăduse. Se poate o descalificare mai strânsă decât aceasta pe care și-o faci însuși, care lovește întreg cursul vieții tale?

[...] Ar fi foarte dureros ca omul să nu cunoască pe Dumnezeu dela care are viața și tot ce are el în aceasta lume și care numai El singur poate să-l facă pe om fericit. Cu mintea sa sănătoasă orice om cunoaște pe Dumnezeu din faptele. Filozoful francez *Voltaire* era odată în societate unde niște guri sparte îndrăgneau să flecărească și să spună că nu este Dumnezeu. Pe perețele săli unde erau adunați, era un orologiu care tocmai bătea odată ceasurile și astfel a atras atențiunea mai multora. *Voltaire* arată ceasul cu degetul și zice: Cu cât mă gândesc mai mult la acest orologiu, cu atât îmi vine mai puțin să cred că merge dela sine și că nu ar fi cineva care să-l fi făcut. Așa e și lumea aceasta, trebuie să fie cineva, o ființă preaințeleptă și atotputernică, care a făcut lumea și care cu o înțelepciune fără margini și cu o dragoste dumnezeiască o cârmuiește și o îngrijește. Această ființă este Dumnezeu care mie-mi este mai mare binefăcător decât tatăl meu, și pentru acest motiv cinstea care o dau lui Dumnezeu, nu o dau la nime altui. Grijă necontenită a sufletului de a da lui Dumnezeu cinstea ce numai lui i-se cuvine este ceace numim noi

religie. Este oare toată lumea religioasă, ori mai bine, își cunoaște toată lumea datorința de a da lui Dumnezeu ce numai lui i-se cuvine și chiar și dă lui Dumnezeu această cinste în așa chip ca Dumnezeu să se simtă onorat într'adevăr de această cinste — e o întrebare la care trebuie să răspundem fiecare și răspunsul la ea nu este un lucru indiferent nici pentru neamul nostru. Răposatul profesor universitar *Dr. Nicolae Paulescu* îmi spunea odată: „Noi nu suntem imorali ci suntem amorali. E de dreptul de neînțeles atitudinea ce o iau mulți intelectuali de ai noștri față de religie.”

[...] Sunt unii cari zic că religia este bună pentru femei și pentru copii. Iertați-mă se intercalez aici un *epizod* de pe băncile Universitare. Profesorul meu de drept bisericesc ne spunea că sunt oameni cari cu toate că ei înșiși nu împlinesc poruncile religiei, doresc ca femeile lor să fie religioase. Ce oameni nedrepti! Fac cinste femeilor și copiilor când spun că religia este bună pentru ei. Doar femeile s'au arătat foarte religioase dela începutul religiei creștine. În sf. Scriptură sunt pomenite cu titlul glorios: Maria Magdalena, Maria lui Iacob cel mic, mama lui Iosif, Salomia și altele cari îl însoțeau pe Isus în drumurile lui apostolice și-l serveau din ale sale. Iar la restignirea Sa este un singur bărbat care-l compătimizește pe Isus: Ioan Ev. toți ceilalți s'au ascuns ca în gaură de șoarece, iar dintre femei sunt mai multe cari nu se miș-

casează de lângă cruce până ce Isus nu și-a dat sufletul, și astăzi cu pilda vieții lor curate și cu ajutorul ce dau sfintelor lui Dumnezeu biserică, ca și pe vremea lui Pavel, stau într'ajutor la răspândirea credinței celei adevărate. (Filipeni, 4, 30).

[...] Pentru a vesti religia cea adevărată sunt trimis la voi, Iubiți Frați și fiul în Domnul. Eu nu pot să scot din ea nimic, ci sunt dator să o propun toată așa cum a dat-o Domnul. Sunt dator să cer dela toată lumea să o primească întregă și cu scumpătate, îndreptându-și toată viața după cum dorește Domnul. În propunerea acestei credințe nu volu rătăci, încât cel ce mă urmează poate fi sigur de fericire. Mântuitorul a încredințat Bisericii sale o adevărată comoară pe care lumea nu este în stare să o prețuiască. A știut Dumnezeu că între creștini nu va domni totdeauna dragostea cea adevărată și se vor certa. Și pentru că biserică adevărată să nu rătăcească, i-a dat un mare dar dumnezeiesc: puterea de a păzi credința întregă și de a o propune fără nici o greșală.

Pe această cale îmi volu servi și țara și pe Augustul Soveran pus căpetenie de însuși Dumnezeu. Cu acest gând îmi încep slujba grea de episcop, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Spirit. Amin.

Citiți și răspândiți „UNIREA”

Ocuparea copiilor exclusiv pe seama statului. 3. Lichidarea completă a religiilor și clerului. 4. Renunțarea forțată la toate drepturile de proprietate în vederea distrugerii religiei și a moralității. 5. Stabilirea prin violență, a unei dictaturi proletariene de stat. 6. Distrugerea creștinismului și a oricărui principiu de morală creștină. 7. Legalizarea avorturilor. 8. Desintegrarea din naționalism (patriotism) pentru stabilirea unui comunism internațional. 9. Negarea existenței lui Dumnezeu, ori a unui Spirit Suprem, sub orice formă ar fi aceasta. 10. Stabilirea credinței într'un destin omenesc pe deaîntregul stăpânit de materie. Cu alte cuvinte: tăgăduirea vieții veșnice după moarte.

E ușor de înțeles ordinea socială la care ar da naștere impunerea samavolnică a unui atare sistem. De care, iară și iară, cu pace Domnului să ne rugăm să ne păzească! Fiindcă-i mai rău decât foamea și ciurma și cutremurele, și decât orice năpastă cosmică.

Știri mărunte

Noul canonic bobian. In locul pâr. Dr. Ioan Bălan, rămas vacant în urma alegerii sale de episcop al Lugojului, Ven. Capitiu Bobian, întrunindu-se alături în ședință, sub președinția I. P. S. Sale pâr. mitropolit ALEXANDRU, a ales pe pâr. NICOLAE POP, directorul Școlii Normale de băieți din Blaj. — Sincerile noastre felicitări!

Dăbăcenii în haină de sărbătoare. Parohia noastră Dăbăcenii (jud. Someș), deși constatătoare numai din 200 suflete, și-a ridicat biserică nouă în locul celei arse cu 11 ani în urmă, și-a clădit școală și a înălțat și un frumos monument al eroilor. Dumineca trecută Preasf. IULIU al Clujului a sfințit biserica, și a binecuvântat școala și monumentul din Dăbăcenii pâr. E. Mureșan. După sf. liturghie, în cadrele căreia Preasfințitul, pe lângă actul sfințirii lăcașului de închinare, a mai cuminecat o mulțime de credincioși și a rostit și o impresionantă cuvântare, s'a dat și un banchet la care s'au rostit mai multe toasturi.

Misiuni populare. S'au ținut, luna trecută, în Rona de jos (eparhia Maramureșului). Preot misionar: pâr. N. Medan, protopopul Mănăștiurului. S'au cuminecat mai bine de 300 persoane. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor și frații preoți: pâr. E. Vlad, preotul local; pâr. M. Rednic din Crăcești și I. Petrescu din Valea Porcului.

Locale. Dumineca viitoare, a săpt. VIII după înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală P. Vasile Cristea, prof. de religie la liceul de băieți.

Mireni apostoli. Preoțimea franceză din Capitala Luminei și suburbiile sale e ajutată în opera de catehizare a copiilor de 5240 femei-cateheți. Acestea, după cum cetim în *Vita Ecclesiae* (1.9.36), dau instrucție religioasă la 88.000 băieți și fetițe. În întreagă arhidieceza de Paris fac aceeași apostolie 60 de grupe de bărbați. Intre aceștia se află: învățați profesori, avocați, slujbași din administrația civilă, studenți, ingineri, și altă lume laică.

La Partoș bucurie mare. Mănunchiul de inimoși credincioși din Partoșul Albei Iulii au avut Dumineca trecută una din cele mai frumoase zile ale vieții lor religioase: li-s'a binecuvântat biserica primită dela latini și împodobită acum după rânduiala noastră răsăriteană română. Actul sfânt l-au săvârșit: pâr. V. Urzică, protop. tractual; pâr. Dumitru Neda, redactorul nostru și pâr. Leonte Opris, prof. și admin. parohial al Partoșului. Cuvântul ocazional l-a rostit pâr. Neda, mișcătoare amă-

nunte reliefând apoi, la sfârșitul sf. liturghii, pâr. Opris, profesorul dela Dumbrăveni care, de 12 ani, a știut să fie Sâmbăta și Lunia la cateheză iar în Dumineci și sărbători la slujbă în Partoș, și pâr. Urzică, protopopul care a știut să prindă momentele prielnice pentru a intra în posesiunea acestei biserici. — După banchetul dela casa ospitalieră a d. I. Munteanu pâr. Neda cu pâr. Magda s'au îndreptat spre cimitirul românesc al maierenilor Albei-Iulii, unde-i aștepta, de ziua morților, mulțime mare de uniți și neuniți, pentru morții cărora s'a oficiat un parastas, la care a cuvântat redactorul, nostru

Efectele unei pășiri energice. Național-socialiștii germani din *Kevelaer* s'au năpustit, nu de mult, asupra grupărilor tinerimii catolice care aștepta și ea pe episcopul Conte de Gaen, și i-a sechestrat steagurile religioase. Sosind aci peste câteva minute și episcopul (cum scrie *Tablet* din Londra 29.8.36) acesta, aflând de incident, a trimis numai decât vorbă primarului localității: In 20 de minute steagurile răpite să fie restituite. »La caz contrar voi lua și voi duce cu mine icoana făcătoare de minuni a Preacuratei«. — Peste 15 minute toate steagurile reclamate erau retrocedate, iar episcopul a intrat triumfal în orașul care, în cea mai mare parte, trăiește din aceeași câștigă dela cele peste 700.000 de pelerini câți vin aci an de an.

Capuciniil masacrați. După informațiile ziarului »*La Croix*« nici un ordin călugăresc n'a suferit atâta în Spania lunilor din urmă, ca cel al capuciniilor. Casele lor din cele 5 provincii: Andaluzia, Navarra, Castilia, Catalonia și Valencia, au fost ori făcute una cu pământul, ori transformate în cazarme, ori spitale. Iar pe membrii ordinului i-au exterminat cu nemiluita și în chip barbar. Indesebi Pâr. Oriol din Catalonia a fost maltratată înfiorător. Provoacă să injure pe Dumnezeu, călugărul a cântat: Te Deum laudamus... La ceea ce a fost trântit la pământ, sbiciuit cu biciu de cuie. În care timp dânsul recita Credeul... Sfârșit suferințelor i-au pus mai multe gloanțe de revolver. După care i-au tăiat capul și l-au isbit cu petre până l-au făcut bucățele.

Se vindecă și lepra? Se pare că aceasta boală cumplită e pe cale de a fi învinsă de armele științei. Agenția »*Fides*« aduce știrea că din cei 580 bolnavi ai leprozei din Magokai (insulele Fidji) supuși examinării medicale de pe semestrul prim al anului în curs nouă inși au fost declarați perfect vindecați. Toți aceștia s'au și relatat în jînuturile lor de proveniență.

Lozurile cele mai norocoase sunt „AURORA“. Birou de desfacere: Banca Generală de Credit Exp. Blaj.

A. G. R. U-1 Arhidiecezan

Nr. 104—1936

In conformitate cu art. 18 din statute convocăm

Congresul Arhidiecezan
al Asociațiunii Generale a Românilor Uniți pentru ziua de 15 Noemvrie 1936, la Blaj, cu următorul

PROGRAM:

Ora 10 Ascultarea Sf. Liturghii în Catedrală.
„ 11:30 Ședința Congresului Arhidiecezan, în sala de gimnastică a Liceului de băieți (Deschiderea ședinței. Prezentarea rapoartelor secretarului general și al casierului. Alegerea comisiunilor pentru verificarea acestor rapoarte și discuții asupra lor. Inchiderea congresului).

„ 13 Masă comună la hotel „Central“.
Participanții sunt rugați a se anunța până în ziua de Joi 12 Noemvrie la Dl Olimpiu I. Barna, secretarul general, pentru masă. Anunțările sosite ulterior nu vor putea fi onorate.

Asemenea sunt rugate organizațiile parohiale să-și înainteze rapoartele asupra activității din anul expirat, până la data de Marți 10 Nov. 1936.

Blaj la 2 Noemvrie 1936.
Canonic George Dănilă Olimpiu I. Barna
președinte secretar general

Casina Română, Blaj

Convocare

On. membri ai Casinei Române sunt convocați la o adunare generală extraordinară, pe ziua de Duminecă 15 Noemvrie, ora 11 (după sf. liturghie), în sala de conferință a liceului de băieți.

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Inchirierea unui nou local pentru casină.
4. Eventuale propuneri.

Blaj, în ședința comitetului din 3 Noemvrie 1936.

Dr. I. Bianu
v. președinte

Stanciu V.
secretar

Știre medicală. Med. Univ. Dr. CAMILA GRÜN-TRENCINER medic în Blaj, Str. Timoteiu Cipariu No 23 (în casa prăvăliei „Ajutorul“, O. Dragea) specialistă în stomatologie, s'a reintors din călătoria de studii din străinătate și a început din nou consultațiile, pentru boli interne, femei și copii, cât și pentru boli de dinți și de gură. (485) 3-4

Norocul Vă urmărește!

Dacă aveți în buzunar LOZUL Loteriei

Ați dat pe el LEI 200, — la

— 15 Noemvrie —

— poate avea valoarea de peste UN MILION de LEI —

Gumpărați lozuri din vreme!

LOTERIA DE STAT